

ARGUMENTUM IN MATTHÆUM ^a.

(Mai., ibid.)

Matthæus sicut in ordine primus ponitur, Evangelium in Judæa primus scripsit : Cujus vocatio ad Deum ex publicanis actibus fuit. Duorum patrum in generatione Christi principia præsumens : unius, cujus prima circumcisio carnis ; alterius, cujus secundum cor electio fuit : et ex utrisque patribus Christus ; sicque quaternario denario numero trifurmiter posito, principium a credendi fide in electionis tempus porrigens, ex electione in transmigrationis diem dirigens ; atque a transmigratione usque ad Christum definiens, decursam adventus Domini ostendit generationem : ut et numero satisfaceret et tempori ; et sic quod esset ostendens, et Dei opus in se monstrans, etiam in his quorum genus posuit, Christi operantis a principio testimonium non negaret. Quartum omnium rerum tempus, ordo, numerus, dispositio vel ratio, quod fidei necessarium est, Deus

A Christus est, qui factus est ex muliere, factus sub lege, natus ex virgine, passus in carne, omnia in cruce fixit : ut triumphans ea in semetipso, resurgens in corpore, et Patris nomen Patri restituens in filiis ; sine principio, sine fine, ostendens unum se cum Patre esse, quia unus est. In quo Evangelio utile est desiderantibus Deum sic prima, vel media, vel perfecta cognoscere, ut et vocationem apostoli, et opus Evangelii, et dilectionem Dei in carne nascentis, per universa legentes intelligant ; atque in eo quo apprehensi sunt, et apprehendere expetunt, recognoscant. Nobis enim hoc in studio argumenti fuit, et fidem factæ rei tradere, et operantis Dei intelligendam diligenter esse dispositionem quærentibus non tacere.

Explicit argumentum.

^a Argumentum hoc, in quod commentatur Sedulius, exstabat mendosissimum apud Sabatierium,

Vulg. vers. T. III, p. 1, quod nos demum nunc emendamus.

EJUSDEM SEDULII SCOTI

IN ARGUMENTUM SECUNDUM MATTHÆUM EXPOSITIUNCULA.

(Mai., ibid.)

Inter argumentum et argumentationem hoc distat C quod argumentum est sensus totius orationis, argumentatio vero est argumenti elocutio verbisque competentibus explicatio. In argumentis autem evangelicis hoc præcipue attendendum est quod in his et sermonis brevitatis, et sensuum clandestina subtilitas scintillare cernitur ; unde nostrum torpens ingenium ex inertie somno suscitant, et ante introitum doctrinæ evangelicæ nos exercitiores evigilantioresque reddunt, ne lippidulis fortasse oculis, pedibusque sensuum titubantibus, prata Dominica segniter incedamus, sed illustrata mentis acie florida Christi rura, coruscis præcedentibus lucernis, percurramus. Quid etenim sunt argumenta evangelica, nisi quædam cælestium thesaurorum provenientes lampades simul et aureæ claves gazas reserantes Dominicas ? D

Matthæus ex Judæa, sicut in ordine primus ponitur, ita Evangelium in Judæa primus scripsit. Primo notandum quod in hujus argumenti exordio, vii circumstantiæ elucet, quæ sunt : persona, res vel factum, causa, tempus, locus, modus, materia. Persona dignoscitur, cum ipse evangelista proprio nomine Matthæus nominatur : cujus personæ gens et origo ostenditur, cum idem Matthæus ex Judæa fuisse commemoratur. Nec parvæ quoque laudis præconium ipsi personæ cumulat : Matthæus namque donatus interpretatur, in eo quod ei Dominus vii

præcipua dona largitus fuerit : primum donum, fidem ; secundum, apostolatam ; tertium, virtutes atque miracula ; quartum, linguarum peritiam ; quintum, Evangelium scribere ; sextum, ante cæteros evangelistas primum esse in ordine ; septimum, martyrii gloria coronari. Notandum vero est quod cum ipse evangelista ex tribu Levi fuisse tradatur, hic ex Judæa fuisse refertur. Quod tripliciter intelligi poterit : aut enim ex utraque tribu et Juda et Levi ortus est ; aut, licet prosapia non sit ipse Judæus, tamen ex Judæa fuisse asseritur, eo quod forte parentes ejus, quomodo et multi ex Levi tribu, ibidem habitaverunt. Aut si neque hoc est neque illud, ex Judæa Judæus ob hoc *συνεδοχικός* nominatur, eo quod omnes Israelitæ generaliter Judæi appellantur.

Sequitur factum, hoc est Evangelium ab eodem Matthæo conscriptum. Locus facti describitur, cum illud Evangelium in Judæa fuisse scriptum declaratur. Tempus Evangelii conscribendi ostenditur, cum is Matthæus primus ante alios evangelistas suum Evangelium scripsisse perhibetur. Causa ipsius facti manifestatur, cum subjungitur : cujus vocatio ad Deum ex publicanis actibus fuit. Idcirco enim tam magnificum divinumque opus scripserat, quia ex publicanis operibus in apostolatam a Domino electus erat. Itaque a perversis actibus segregatus,

ad actum evangelicum a Domino fuit vocatus. In quo et modus seu qualitas ejusdem facti latenter insinuatur : quomodo enim vel qualiter, nisi ordinate vel veraciter, nisi que sapienter suum Evangelium conscripserit, qui a vero Deo, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ et scientiæ absconditi, vocatus atque electus fuit? Porro principalis materia conscribendi Evangelii ostenditur, cum subinfertur : « duorum patrum in generatione Christi principia præsumens. » Non enim ab alia materia, nisi a Salvatoris genealogia, exordium Evangelii sumendum esse censuit : ut dum Christum filium et duorum id est, David et Abraham, originaliter ostenderet, ipsum esse intimaret qui utrisque patribus quondam promissus fuerat. Abraham quidem, ut : *In semine tuo benedicentur omnes tribus terræ.* David vero : *De fructu ventris tui ponam super sedem tuam.* Ac ne quis dubitaret quanti meriti sint illi duo patres, quorum principia Matthæus in genealogia Christi præsumpsit, continuo exponit cum subdit : « unius, cujus prima circumcisio in carne; alterius, cujus secundum cor electio fuit. » Ex præcedentibus, id est ab eo quod est principia, per syllepsim, principium assumendum est, atque ἀπὸ τοῦ participium, quod est præsumens, repetendum est, ut sit sensus : unius, cujus prima circumcisio in carne, principium præsumens, alterius, cujus secundum cor electio fuit, principium præsumens.

Ob quam vero causam Matthæus Abraham et David in genealogia Salvatoris principaliter poneret, ostendit subdens et ex utrisque patribus Christus. » Siquidem Christus ex utroque patre, id est Abraham et David, secundum carnem exortus est. Oportebat enim ut Salvator noster, qui spiritualis circumcisionis auctor existit, cujus fidei dono nos ab omnibus peccatis circumcidimus, ex Abraham, cujus prima circumcisio per fidem in carne fuit, secundum carnem originem duceret. Et quomodo Deus de Deo natus est secundum divinitatem, ita et rex filiusque Dei ex David rege, cujus secundum cor electio fuit, nasceretur secundum carnem. Quot autem generationibus genealogia Christi in multis patribus contextitur, protinus enumerat subdens : « sicque quaternario denario numero triformiter posito; » et reliqua usque : « generationem. » Facile est quod proloquitur. Nam sic, id est tantum duobus patribus Abraham et David in fronte genealogiæ antepositis, ter XIV, id est XLII, generationes in Dominica genealogia continentur. Atque in ipsa serie triplex ordo dignoscitur. Primus XIV generationes ab Abraham usque ad David. Secundus XIV generationes a David usque ad transmigrationem Babylonis. Postremus a transmigracione Babylonis usque ad Christum. Sed hunc numerum ac temporis ordinem non sine certi mysterii ratione Matthæus in Christi genealogia digessit, unde subditur, « ut et numero satisfaceret, et tempori. » Numero satisfecit, dum ter XIV

A generationes in ipsa genealogia posuit; quo numero et decalogus legis et evangelica doctrina exprimitur. Tempori quoque satisfecit, dum Abraham patriarcham in exordio Dominicæ genealogiæ posuit. Nam prima mundi ætas, quasi quædam infantia, ab Adam usque Noe protenditur. Secunda ætas, quæ est veluti ipsius mundi pueritia, a Noe usque ad Abraham computatur. Tertia ætas, quæ est quasi florida mundi adolescentia, ab Abraham usque ad David regem extenditur, quæ quidem ætas habilis ad generandum habetur. Ideoque ab Abraham, quasi ab exordio adolescentiæ mundi, Matthæus ipsas generationes in genealogia Christi congruenter enumerat, quia ipsa ætas ad generandam sobolem apta esse videtur.

B Sequitur : « et sic quod esset ostendens, et reliqua usque : « non negaret. » Ob hoc præcipue genealogiam Christi Matthæus contextuit, ut non ore tacito negaret testimonium Christi. Nam testimonium perhibet de Christo, dum in ipsa genealogia ipsum filium David et Abraham esse testatur, et præterea conceptionem ejus de Spiritu sancto, et nativatem ex Virgine, et cætera ejusdem miracula in suo Evangelio narrat. Qui Christus non solum in apostolis Novi Testamenti, suo adventu multa divina operatur, sed a principio, id est a credendi fide, hoc est ab Abraham tempore, etiam in his patriarchis et prophetis et justis, quorum genus in Christi genealogia Matthæus posuit, in signis et miraculis potentialiter operatus est. Sanctus itaque evangelista testimonium perhibere de Christo non denegat; sed quod esset ostendens, id est, quod a Domino ex publicanis actibus vocatus sit atque in apostolatam electus, ostendit se apostolicum ministerium accepisse, cum testimonium perhibet de Salvatore. Et Dei opus vel Evangelium Christi in se demonstrat, dum ipsum Evangelium non solum Hebraicis litteris scripserit, sed etiam ut verus apostolus aliis prædicavit. Sequitur : « quarum omnium rerum, » et reliqua usque : « Deus Christus est. » Illud quod ait : « necessarium est, » per syllepsim ad omnia conjungendum est ut sit sensus, quarum omnium rerum tempus necessarium est. Ordo quoque et numerus necessarius est. Dispositio vel ratio necessaria est. Quod autem fidei necessarium est, Deus Christus est. Omnes itaque res dicit, cuncta quæ superius in hoc argumento dixerat, hoc est, quod Matthæus ex Judæa primus in Judæa evangelium scripserit, quod a publicanis actibus ad Deum vocatus sit, quod duo principia, id est Abraham et David in generatione Christi præsumpsit, et reliqua consimilia. Quarum omnium rerum tempus necessarium est, id est ad dignoscendum quo tempore hæc gesta sunt. Ut, verbi gratia, a tempore Abraham series genealogiæ Salvatoris exordium sumit, cæteraque consimilia.

D Ordo quoque et numerus in supra dictis evidenter cognoscuntur. Ordo, quod Matthæus in ordine primus ante alios evangelistas ponitur. Item quod

ipse prius publicanus, dehinc vocatus atque electus sit apostolus : nec non et ordo in genealogia Salvatoris cernitur, cum ab Abraham usque ad David atque a David in transmirationis tempus, dehinc usque ad Christum, ordinata genealogiæ series percurrit. Numerus in ter replicatur, id est in XIIII generationibus elucescit. Dispositio, quæ significantius ratio nominatur, abdita et occulta causa ipsius temporis vel ordinis seu numeri intelligitur. Nam cum subtiliter discutitur cur a tempore Abraham usque ad David, dehinc a David ad transmirationem, atque a transmiratione usque ad Christum, tempus et ordo ac numerus XIIII generationum, in genealogia Salvatoris causa mysterii disponitur, hoc solum dispositio vel ratio nominatur. Quæ prorsus omnia supradicta omnibus veritatis amatoribus ad cognoscendum dicit esse necessaria. Quod autem fidei necessarium est, Deus Christus est, ac si dicat : Si omnia supradicta de Christo cognoscimus, necessarium est ut ea per fidem firmiter credamus. Quod est autem quod credere debeamus? Illud profecto quod Deus Christus est, id est, quod unigenitus Filius, qui verus et æternus Deus est secundum divinitatem, idem quoque Christus, id est, unctus sit oleo lætitiæ præ participibus suis secundum susceptam humanitatem. Nam hoc totum negotium in genealogia Christi Matthæus ostendit. Quomodo autem qui verus Deus est secundum divinitatem, Christus homo sit secundum carnem, continuo explanat subdens : « qui factus est ex muliere, » et reliqua usque : « in cruce fixit. » Nam qui omnium factor est secundum divinitatem, ipse homo factus est secundum nostræ fragilitatis participationem. Sed cæteri homines ex utroque sexu fiunt; ipse vero, qui supra homines verus Deus est, non ex virili semine, sed de superna Spiritus Dei gratia conceptus ex muliere verus homo est factus. Et qui suæ divinitatis excellentia, summa lex supra legem est, sub lege Mosaica factus est. Ideoque quasi legi subditus octavo die circumcisus est. Et quia ex muliere eum dicit esse factum, ne ulla nuptialis copula in hoc cogitetur, ipsum ex virgine Maria natum esse consequenter asserit. Qui dum secundum divinitatem impassibilis et immortalis existat, tamen ut nos ab æternæ mortis passione et cruciatu eriperet, passus in carne, spontaneam pro nobis mortem suscepit, omnia nostra et originalia et propria peccata in cruce figens.

Sed audisti passum in carne, audi quoque victoriam triumphantis gloriamque ab inferis resurgentis. Nam sequitur : « ut triumphans ea in semetipso, » et reliqua usque « in filiis. » Omnia, inquit, in cruce fixit, ut triumpharet ea, scilicet peccata peccatorumque tormenta, ipsaque dæmonia vincens. Tunc enim triumphator factus est, cum post passionem suam et mortem ad inferos descendens, ipsum qui habebat mortis imperium sua morte detraxit, atque captivam captivitatem ad superos secum

A eduxit. Hoc autem fecit, non in aliorum celestium vel terrestrium confidens fortitudine, sed in semetipso. Quo triumpho peracto, gloria resurrectionis est ejus subsecuta. Unde ipse resurgens in corpore cunctis credentibus ad vitam æternam prædestinatis, spem gloriæ resurrectionis sua prima resurrectione præmonstravit. Sicque nomen summi patris in patribus, id est, Ecclesiæ pastoribus et doctoribus, sibi Filio quasi capiti Ecclesiæ, ad sui nominis gloriam suamque ad imaginem restituens. Ut quomodo cælestis Pater natura sit Pater, sic ejusdem Patris dono, pastores Ecclesiæ, per Filii resurgentis gratiam, spirituales Patres nominentur. Quomodo autem nomen Patris summi, catholicæ Ecclesiæ Patribus qui dono superni genitoris patres nominantur, per Filium donatum est, sic et nomen Filii, in multis Ecclesiæ filiis, per eundem unigenitum Filium Patri restitutum est. Nam per Redemptoris passionem mortemque ac resurrectionem, utrumque donum Ecclesiæ collatum est, ut in Patris et Filii gratiam, multi tam patres quam filii in Ecclesia spirituales superni muneris largitione fiant. Sequitur : « sine principio, sine fine, ostendens unum se cum Patre esse quia unus est. » Brevis superiorum conclusio esse videtur, ac si aperte dicat : Cum Christus ex Virgine sit natus, passus in carne, omniaque delicta in cruce fixit, atque ea triumphans in semetipso propria in carne gloriose resurrexit, sicque spirituales patres et filios in Ecclesia restituit, hisque omnibus a nullo angelorum hominumque sed solâ suæ divinitatis potentia gestis, evidentissime ostendit unum Deum se cum Patre esse. Non quomodo carnales filii temporali spatio suis patribus sunt ætate minores; sed sine principio, sine fine, secundum æternam divinitatis substantiam, unus ipse Deus est cum Patre. Quare? Quia unus est. Siquidem unicus est secundum naturam Patris filius. Nam cæteri filii non natura, sed adoptione et gratia, filii Dei nominantur. Hic vero unus est natura Filius.

Itaque decursa secundum Matthæum Evangelii periocha, sequitur totius argumenti anacephalosis, id est recapitulatio, qua conscripti Evangelii utilitas ostenditur « In quo Evangelio utile est, » et reliqua usque : « recognoscant. » In ipso Evangelio, in doctrina scilicet evangelica, tria quædam utilia esse ad cognoscendum asserit. Id est vel prima, vel media, vel perfecta : et quæ sunt illa prima, media et perfecta, protinus exponit dicens : « ut et vocationem apostoli et opus Evangelii, » et reliqua. Primo namque Matthæus ex publicanis actibus a Domino vocatus est ut esset apostolus. Secundo Christi Evangelium ab eodem est conscriptum, in quo prorsus opere donum perfectæ dilectionis Dei in carne nascentis erga humanum genus, per universa dicta et facta Dominica, quilibet studiose legentes intelligere possunt. Sicque in eodem Evangelio ipsum charitatis donum in quo a Deo apprehensi sunt atque electi, ipsique toto mentis ardore

Deum fontem dilectionis apprehendere expetunt, legendo et perscrutando recognoscant. Licet et aliter prima et media et perfecta intelligi possunt, id est quæque in doctrina evangelica, utilia, utiliora atque utilissima. Ut, verbi gratia, conjugium, viduitas, virginitas, quæ per tricesimum et sexagesimum atque centesimum fructum allegorice designantur. Aliter prima sunt ea quæ in Evangelio a conceptione Domini [Cod., ac receptione Deum] usque ad ejus baptismum narrantur. Media, quæ a baptismo usque ad imminens passionis tempus in eodem Evangelio continentur. Perfecta, quæ in ultimis Evangelii partibus de ejus passione morteque ac resurrectione conscribuntur. Sequitur: « nobis enim hoc in studio argumenti fuit, » et reliqua usque: « non tacere. » Quia argumentum est oratio, rei dubiæ faciens fidem, ob duas causas hoc argumentum

A composuimus. Prima causa est ut nos factæ, id est, cujushbet gestæ rei, et in Evangelio per Matthæum narratæ, fidem, hoc est, simplicem veritatem rerum gestarum, brevi sermone a genealogiâ Salvatoris usque ad ejusdem triumphum resurrectionis, summam hoc argumento monstrarem. Secunda causa est ut illud non taceremus, sed potius lectores hoc argumento admoneremus, quod in omnibus quæ in Evangelio de dictis et factis Dominicis narrantur, operantis Dei mirabilis dispositio a piis quibusdam Deumque desiderantibus diligenter intelligenda sit. Nam in argumentis utrumque necessarium est ut et fides rei dubiæ efficiatur, et certa rerum intelligentia monstretur, quia fidei rerum gestarum intelligentia necessaria est: non enim sufficit credere, nisi etiam intelligatur quod creditur.

Explicit in argumentum secundum Matthæum.

ARGUMENTUM IN MARCUM.

(M^{ai}, *ibid.*)

Marcus evangelista, Dei et Petri in baptismo filius atque in divino sermone discipulus, sacerdotium in Israel agens, secundum carnem Levita, conversus ad fidem Christi Evangelium in Italia scripsit, ostendens in eo quid et generi suo deberet et Christo. Nam initium principii in voce prophetice exclamationis instituens, ordinem Leviticæ electionis ostendit, ut prædicans Joannem prædestinatum filium Zachariæ, in voce angeli annuntiantis emisum, non solum Verbum caro factum, sed et corpus Domini in omnia per verbum divinæ vocis animatum initio evangelicæ prædicationis ostenderet: ut qui hæc legens sciret, cui initium carnis in Deo et Jesu advenientis habitaculum caro deberet agnoscere, atque in se verbum vocis, quod in consonantibus perdiderat, inveniret. Denique et perfecti Evangelii opus intrans, et a baptismo Domini prædicare Deum inchoans, non laboravit, natiuitatem carnis, quam in prioribus viderat, dicere;

sed totus in primis expositionem deserti, jejunium numeri, tentationem diaboli, congregationem bestiarum, et ministerium protulit angelorum: ut instituens nos ad intelligendum, ac singula in brevi compingens, nec auctoritatem factæ rei demeret, et perficiendo operi plenitudinem non negaret. Denique amputasse sibi post fidem pollicem dicitur, ut sacerdotio reprobis haberetur. Sed tantum consentiens fidei prædestinata potuit electio, ut nec sic in opere verbi perderet quod prius meruerat in genere. Nam Alexandriae episcopus fuit, cujus per singula opus scire, Evangelii in se dicta disponere, et disciplinam in se legis agnoscere, et divinam in carne Domini intelligere naturam, quæ in nos primum requiri, dehinc inquisita volumus agnoscere, habentes mercedem exhortationis: quoniam qui plantat, et qui rigat, unum sent; qui autem incrementum præstat, Deus est.

Explicit argumentum.

EJUSDEM SEDULII SCOTI

INCIPIT EXPLANATIUNCULA IN ARGUMENTUM SECUNDUM MARCUM.

Hoc argumentum genus officiumque et electionem Marci evangelistæ prima sui parte declarat, secunda intentionem ejusdem evangelistæ in scribendo Christi Evangelio ostendit, tertia ipsius Marci episcopatus dignitatem cum laudis præconio describit. Postremo qualiter per singula ipsum opus evangelicum intelligere debeamus admonet. Itaque nomen et officium ipsius personæ in argumenti fronte ponitur, cum Marcus evangelista ipse designatur. « Marcus evangelista: » Marcus Hebræo sermone excelsus dicitur; evangelista Græce lona nuntians

D interpretatur. « Dei et Petri in baptismo filius atque in divino sermone discipulus. » Ob hoc excelsus merito et evangelista fieri promeruit, quia divina præstante gratia prius baptismo in Christo renatus, in divina sapientia instructus est. Sic autem distinguendum est, ut primo pronuntietur « Marcus evangelista, » ac deinde subinferatur: « Dei et Petri in baptismo filius. » Marcus filius Dei est in baptismo, quia baptismatis fonte in Deo renatus, per adoptionis gratiam Filius Dei efficitur. Filius Petri in baptismo esse dicitur, quia ab ipso baptizatus